

UCHWAŁA NR XXVIII/369/2017
RADY GMINY SZEMUD
z dnia 16.02. 2017 r.

w sprawie projektu dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zmianami) oraz art. 206 ust. 1 - 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwała określa:

- 1) plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud także granice obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, a także inne organy, na okres od 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r., który stanowi **załącznik 1** do niniejszej uchwały;
- 2) plan sieci prowadzonych przez Gminę Szemud publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych publicznych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych oraz granice obwodów dotychczasowych publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów prowadzonych przez Gminę Szemud na okres od 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r., który stanowi **załącznik 2** do niniejszej uchwały;
- 3) projekt planu sieci publicznych ośmioletnich szkół podstawowych prowadzonych przez gminę, a także granice obwodów publicznych ośmioletnich szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, od dnia 1 września 2019, który stanowi **załącznik 3** do niniejszej uchwały.

§ 2. Gimnazjum z siedzibą w Szemudzie przy ul. Szkolnej 6, 84-217 Szemud włącza się do Szkoły Podstawowej w Szemudzie im. mjr Henryka Sucharskiego w Szemudzie, wchodzącej w skład Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Szemudzie z siedzibą przy ul. Szkolnej 4, 84 – 217 Szemud na następujących warunkach:

- 1) ośmioletnia Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Sucharskiego w Szemudzie, rozpocznie działalność z dniem 1 września 2017r.
- 2) kształcenie w klasie I ośmioletniej Szkoły Podstawowej im. mjr Henryka Sucharskiego w Szemudzie rozpocznie się w roku szkolnym 2017/2018,
- 3) Gimnazjum w Szemudzie zakończy działalność z dniem 31 sierpnia 2017 r.

§ 3. Gimnazjum w Kielnie z oddziałami integracyjnymi wchodzące w skład Zespołu Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Kielnie z siedzibą przy ul. Szkolnej 4 84-208 Kielnio włącza się do Szkoły Podstawowej z oddziałami integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie z siedzibą przy ul. Szkolnej 4, na następujących warunkach:

- 1) ośmioletnia Szkoła Podstawowa z oddziałami integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie rozpocznie działalność z dniem 1 września 2017r.
- 2) Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Kielnie z dniem 1 września 2017r. staje się Szkołą Podstawową z oddziałami integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie,
- 3) siedzibą szkoły są budynek główny w Kielnie przy ul. Szkolnej 4 oraz dla oddziału przedszkolnego przy ul. Oliwskiej 41,
- 4) kształcenie w klasie I Szkoły Podstawowej z oddziałami integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie rozpocznie się w roku szkolnym 2017/2018,
- 5) Gimnazjum w Kielnie zakończy działalność z dniem 31 sierpnia 2017 r.

§ 4. Gimnazjum im. Roberta Schumana wchodzące w skład Zespołu Szkół w Bojanie z siedzibą w Bojanie przy ul. Józefa Wybickiego 38, 84 – 207 Bojano włącza się do ośmioletniej Szkoły Podstawowej w Bojanie na następujących warunkach:

- 1) ośmioletnia Szkoła Podstawowa w Bojanie, rozpocznie działalność z dniem 1 września 2017r.,
- 2) Zespół Szkół w Bojanie z dniem 1 września 2017r. staje się Szkołą Podstawową w Bojanie,
- 2) kształcenie w klasie I Szkoły Podstawowej w Bojanie rozpocznie się w roku szkolnym 2017/2018,
- 3) Gimnazjum w Bojanie zakończy działalność z dniem 31 sierpnia 2017 r.

§ 5. Niniejsza uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie jej na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Szemudzie przy ul. Kartuskiej 13, 84-217 Szemud ,a także na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Szemud.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie prawne:

Obowiązek podjęcia uchwały w sprawie projektu dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego wynika z art. 206 ust. 1 - 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60), zgodnie z którym do kompetencji rady gminy należy podjęcie przedmiotowej uchwały.

Zgodnie z art. 117 ust. 1 i art. 118 w/w ustawy z dniem 1 września 2017r. dotychczasowa sześciolletnia szkoła podstawowa staje się ośmioletnią szkołą podstawową, uczniowie klas I-VI dotychczasowej szkoły podstawowej stają się uczniami odpowiednich klas ośmioletniej szkoły podstawowej. W konsekwencji powyższego, zgodnie z art. 127 w/w ustawy z dniem 1 września 2017r. likwiduje się I klasę, a w następnych latach kolejne klasy dotychczasowego gimnazjum, a na rok 2017/2018 nie przeprowadza się postępowania rekrutacyjnego do I klasy dotychczasowego gimnazjum. Przepisy w/w ustawy w zależności od tego czy gimnazjum tworzy zespół ze szkołą podstawową, szkołą ponadgimnazjalną, czy też funkcjonuje samodzielnie, przewidują różne możliwości wygaszenia gimnazjum. Jeśli gimnazjum funkcjonuje w strukturach zespołu ze szkołą podstawową, to z mocy art. 191 ustawy przewiduje się przekształcenie zespołu w ośmioletnią szkołę podstawową. W przypadku gimnazjów funkcjonujących samodzielnie ustawodawca przewidział różne możliwości m.in. włączenie klas wygaszanego gimnazjum do szkoły podstawowej. Decyzję o sposobie funkcjonowania wygaszanego gimnazjum podejmuje rada gminy.

Uzasadnienie faktyczne:

Projekt uchwały w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego przygotowany został w oparciu o aktualnie obowiązujący stan prawny tj. ***Uchwałę Rady Gminy Szemud nr XXVI/210/08 z dnia 13 listopada 2008 roku plan sieci szkół publicznych szkół: podstawowych, gimnazjów, zespołów szkół oraz granic ich obwodów z uwzględnieniem Uchwały Nr XXIX/252/2009 Rady Gminy Szemud z dnia 29 stycznia 2009 roku w sprawie wprowadzenia zmian do Uchwały Rady Gminy Szemud nr XXVI/210/08 z dnia 13 listopada 2008 roku plan sieci szkół publicznych szkół: podstawowych, gimnazjów, zespołów szkół oraz granic ich obwodów.***

Uchwała:

- 1) reguluje warunki przekształcenia dotychczasowych gimnazjów w ośmioletnie szkoły podstawowe, z wskazaniem dnia rozpoczęcia działalności przez ośmioletnią szkołę podstawową oraz roku szkolnego, w którym rozpoczyna się kształcenie w I klasie ośmioletniej szkoły podstawowej
- 2) określa planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud także granice obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, a także inne organy, na okres od 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.,
- 3) określa planu sieci prowadzonych przez Gminę Szemud publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych publicznych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych oraz granice obwodów dotychczasowych publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów prowadzonych przez Gminę Szemud na okres od 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.,
- 4) określa projekt sieci publicznych ośmioletnich szkół podstawowych prowadzonych przez gminę, a także granice obwodów publicznych ośmioletnich szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, od dnia 1 września 2019, który stanowi załącznik 3 do niniejszej uchwały.

Niniejsza uchwała:

1. Podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez:

- umieszczenie jej na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Gminy w Szemudzie przy ul. Kartuskiej 13,
- Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Szemud.

2. Zostanie przekazana zgodnie z art. 208 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60) Pomorskiemu Kuratorowi Oświaty w celu zaopiniowania. Termin wydania opinii przez kuratora wynosi 21 dni.

3. Podlega opinii związków zawodowych, które również mają 21 dni na wydanie opinii prawnej.

4. Na podstawie pozytywnie zaopiniowanej uchwały przez Pomorskiego Kuratora Oświaty Rada Gminy Szemud ma obowiązek wynikający z art. 210 ustawy przepisy wprowadzające – Prawo oświatowe podjąć uchwałę w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego na okres od dnia 1 września 2017r. do dnia 31 sierpnia 2019r.

POMORSKI KURATOR OŚWIATY

RE.545.9.2017.BG

Gdańsk, 06 marca 2017 r.

OPINIA

w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą – Prawo oświatowe na terenie Gminy Szemud

Działając na podstawie art. 208 ust. 2 i 3 w związku z art. 206 ust. 2 pkt 1-3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60) po rozpatrzeniu wniosku Wójta Gminy Szemud z dnia 17 lutego 2017 r.

1. Pozytywnie opiniuję plan sieci publicznych szkół podstawowych na terenie Gminy Szemud określony w Uchwale Rady Gminy Szemud Nr XXVIII/369/2017 z dnia 16.02.2017 r.
2. Pozytywnie opiniuję plan sieci publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych publicznych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych na terenie Gminy Szemud określony w Uchwale Rady Gminy Szemud Nr XXVIII/369/2017 z dnia 16.02.2017 r.
3. Pozytywnie opiniuję warunki włączenia dotychczasowego Gimnazjum w Szemudzie do ośmioletniej szkoły podstawowej, prowadzonej przez Gminę Szemud określone w § 2 Uchwały Rady Gminy Szemud Nr XXVIII/369/2017 z dnia 16.02.2017 r.

Zgodnie z art. 191 cytowanej ustawy, warunki włączenia dotychczasowych gimnazjów wykazane w § 3 i § 4 Uchwały Rady Gminy Szemud Nr XXVIII/369/2017 z dnia 16.02.2017 r., nie podlegają opiniowaniu.

Uzasadnienie:

Wójt Gminy Szemud, działając na podstawie art. 208 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60), wystąpił do Pomorskiego Kuratora Oświaty z wnioskiem o wyrażenie opinii w sprawie projektu dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą – Prawo oświatowe na terenie Gminy Szemud.

Wniosek zawiera informację o istniejącej sieci szkół oraz planowanych zmianach w sieci publicznych szkół z uwagi na dostosowanie jej do nowego ustroju szkolnego, wprowadzonego ustawą – Prawo oświatowe wraz ze wskazaniem w jaki sposób będzie realizował obowiązki określone w art. 39 ustawy Prawo oświatowe (Dz. U z 2017 r. poz. 59).

Do wniosku dołączono również:

- 1) uchwałę nr XXVI/210/08 Rady Gminy Szemud z dnia 13.11.2008 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych, gimnazjów, zespołów szkół oraz granic ich obwodów,
- 2) uchwałę nr XXIX/252/2009 Rady Gminy Szemud z dnia 29.01.2009 r. w sprawie wprowadzenia zmian do Uchwały Nr XXVI/210/08 Rady Gminy Szemud z dnia

- 13.11.2008 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych, gimnazjów, zespołów szkół oraz granic ich obwodów,
- 3) uchwałę nr VII/49/2011 Rady Gminy Szemud z dnia 05.05.2011 r. w sprawie ustalenia planu sieci gminnych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych mających siedzibę na obszarze Gminy Szemud oraz określenia granic ich obwodów,
  - 4) informację o warunkach zapewnienia dzieciom i młodzieży zamieszkałym na terenie danej gminy możliwości realizacji obowiązku szkolnego, po planowanej zmianie na lata 2017/18 oraz 2018/19.

Pomorski Kurator Oświaty ustalił i zważył co następuje:

- 1) plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, granice obwodów publicznych szkół podstawowych mających siedzibę na obszarze gminy prowadzonych przez gminę, a także przez inne organy, na okres od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.;
- 2) plan sieci prowadzonych przez Gminę Szemud publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych publicznych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych, oraz granice obwodów dotychczasowych publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów, mających siedzibę na obszarze gminy, prowadzonych przez gminę, a także przez inne organy, na okres od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.;

są zgodne z prawem i zapewniają możliwość realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

Wskazane w § 2 uchwały warunki włączenia dotychczasowego gimnazjum do ośmioletniej szkoły podstawowej, prowadzonej przez Gminę Szemud są zgodne przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe oraz przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe.

Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Kielnie oraz Zespół Szkół w Bojanie zostają przekształcone z mocy prawa na podstawie art. 191 cytowanej ustawy i nie podlegają opiniowaniu.

W związku z powyższym wydanie przedmiotowej opinii jest uzasadnione.

Pouczenie:

Opinia kuratora oświaty jest wiążąca i nie służy od niej zażalenie. Na opinię służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku, w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia za pośrednictwem Pomorskiego Kuratora Oświaty.

POMORSKI KURATOR OŚWIATY

Monika Kończyk

Otrzymują:

1. Pan Ryszard Kalkowski Wójt Gminy Szemud, ul. Kartuska 13, 84- 217 Szemud
2. Pani Aleksandra Perz Przewodnicząca Rady Gminy Szemud, ul. Kartuska 13, 84- 217 Szemud
3. Pan Dariusz Drelich Wojewoda Pomorski,
4. aa

Załącznik 1. Plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, a także granice obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, a także inne organy, na okres od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły, adresy ewentualnych	Granice obwodu szkoły na:	
			rok szkolny 2017/2018	rok szkolny 2018/2019
1.	Szkoła Podstawowa w Bojanie	ul. Józefa Wybickiego 38, 84 – 207 Bojano	Bojano, Karczemki i Dobrzewino	Bojano, Karczemki i Dobrzewino
2.	Szkoła Podstawowa z oddziałami integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie	ul. Szkolna 4, 84-208 Kielno ul. Oliwska 41, 84–208 Kielno	Kielno, Kieleńska Huta, Rębiska, Leśno, Warzno	Kielno, Kieleńska Huta, Rębiska, Leśno, Warzno
			* obszar całej Gminy Szemud	* obszar całej Gminy Szemud
4.	Szkoła Podstawowa w Częstkowie	ul. Szkolna 9, 84 – 217 Częstkowo	Częstkowo	Częstkowo
5.	Szkoła Podstawowa w Jeleńskiej Hucie	ul. Szkolna 5, 84 – 217 Jeleńska Huta	Jeleńska Huta, Szemudzka Huta, Kowalewo	Jeleńska Huta, Szemudzka Huta, Kowalewo
6.	Szkoła Podstawowa im. Partyzantów Kaszubskich w Koleczkowie	ul. Wejherowska 24, 84-207 Koleczkowo	Koleczkowo	Koleczkowo
7.	Szkoła Podstawowa w Łebieńskiej Hucie	ul. Kartuska 25, 84 – 217 Łebieńska Huta	Łebieńska Huta i Będargowo	Łebieńska Huta i Będargowo
8.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łebnie	ul. Szkolna 1, 84-217 Łebno	Łebno i Zęblewo	Łebno i Zęblewo
9.	Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Sucharskiego Szemudzie	ul. Szkolna 4, 84-217 Szemud ul. Szkolna 6, 84-217 Szemud	Kamień, Szemud, Głazica, Grabowiec, Donimierz, Przetoczyno	Kamień, Szemud, Głazica, Grabowiec, Donimierz, Przetoczyno
	Szkoła Filialna Szkoły Podstawowej Szemud w Donimierzu	ul. Donimirskich 22, 84- 217 Donimierz		

* dot. uczniów, którzy będą realizowali kształcenie specjalne na podstawie art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. 2017r, poz. 59)

Załącznik 2. Plan sieci prowadzonych przez Gminę Szemud publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych publicznych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych oraz granice obwodów dotychczasowych publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych gimnazjów od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły, adresy ewentualnych innych lokalizacji	Granice obwodu szkoły na	
			rok szkolny 2017/2018	rok szkolny 2018/2019
1.	Klasy Gimnazjum w Szemudzie prowadzone w Szkole Podstawowej im. mjr Henryka Sucharskiego w Szemudzie	ul. Szkolna 4, 84-217 Szemud ul. Szkolna 6, 84-217 Szemud	Szemud, Głazica, Grabowiec, Donimierz, Przetoczyno, Szemudzka Huta, Jeleńska Huta, Kamień, Kowalewo, Łebno, Łebieńska Huta, Będargowo, Zęblewo i Częstkowo	Szemud, Głazica, Grabowiec, Donimierz, Przetoczyno, Szemudzka Huta, Jeleńska Huta, Kamień, Kowalewo, Łebno, Łebieńska Huta, Będargowo, Zęblewo i Częstkowo
2.	Klasy Gimnazjum z oddziałami integracyjnymi w Kielnie prowadzone w Szkole Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie	ul. Szkolna 4, 84-208 Kielno	Kielno, Kieleńska Huta, Rębiska, Leśno, Warzno	Kielno, Kieleńska Huta, Rębiska, Leśno, Warzno
			* obszar całej Gminy Szemud	* obszar całej Gminy Szemud
3.	Klasy Gimnazjum im. Roberta Schumana w Bojanie prowadzone w Szkole Podstawowej w Bojanie	ul. Józefa Wybickiego 38, 84 – 207 Bojano	Bojano, Koleczkowo, Karczemki, Dobrzewino	Bojano, Koleczkowo, Karczemki, Dobrzewino

* dot. uczniów, którzy będą realizowali kształcenie specjalne na podstawie art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. 2017r, poz. 59)

Załącznik 3. Projekt planu sieci publicznych ośmioletnich szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, a także granice obwodów publicznych ośmioletnich szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Szemud, a także inne organy, od dnia 1 września 2019 r.

Lp.	Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły, adresy ewentualnych innych lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych	Projekt granic obwodu szkoły od dnia 1 września 2019 r.
1	Szkoła Podstawowa w Bojanie	ul. Józefa Wybickiego 38, 84 – 207 Bojano	Bojano, Karczemki i Dobrzewino
2	Szkoła Podstawowa z oddziałami integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie	ul. Szkolna 4, 84-208 Kielno ul. Oliwska 41, 84–208 Kielno	Kielno, Kieleńska Huta, Rębiska, Leśno, Warzno
		* obszar całej Gminy Szemud	* obszar całej Gminy Szemud
3	Szkoła Podstawowa w Częstkwowie	ul. Szkolna 9, 84 – 217 Częstkwowo	Częstkwowo
4	Szkoła Podstawowa w Jeleńskiej Hucie	ul. Szkolna 5, 84 – 217 Jeleńska Huta	Jeleńska Huta, Szemudzka Huta, Kowalewo
5	Szkoła Podstawowa im. Partyzantów Kaszubskich w Koleczkowie	ul. Wejherowska 24, 84-207 Koleczkowo	Koleczkowo
6	Szkoła Podstawowa w Łebieńskiej Hucie	ul. Kartuska 25, 84 – 217 Łebieńska Huta	Łebieńska Huta i Będargowo
7	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łebnie	ul. Szkolna 1, 84-217 Łebno	Łebno i Zęblewo
8	Szkoła Podstawowa im. mjr Henryka Sucharskiego Szemudzie	ul. Szkolna 4, 84-217 Szemud ul. Szkolna 6, 84-217 Szemud	Kamień, Szemud, Głazica, Grabowiec, Donimierz, Przetoczyno

Lp.	Nazwa szkoły	Adres siedziby szkoły, adresy ewentualnych innych lokalizacji prowadzenia zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych	Projekt granic obwodu szkoły od dnia 1 września 2019 r.
	Szkoła Filialna Szkoły Podstawowej Szemud w Donimierzu	ul. Donimirskich 22, 84- 217 Donimierz	

* dot. uczniów, którzy będą realizowali kształcenie specjalne na podstawie art. 127 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. 2017r, poz. 59)